

Usnesení

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudkyň JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph.D. a Mgr. Halky Hovorkové ve věci

žalobce: **IM Construction Services s.r.o.**, IČO: 06059180
se sídlem Husitská 107/3, 130 00, Praha 3
zastoupen advokátem JUDr. Petrem Novotným,
sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10

proti
žalovanému: **Stavby Jech & Hoffmann s.r.o.**, IČO: 05676924
se sídlem Husitská 107/3, 130 00, Praha 3 – Žižkov
zastoupen advokátem JUDr. Milanem Jebavým
sídlem Horní Počaply 130, 277 03, Horní Počaply

o 1 252 869 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce a žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 21. 1. 2020, č. j. 4 C 496/2017-130

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se **zrušuje** a věc se tomuto soudu vrací k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně napadeným rozsudkem uznal žalovaného povinným zaplatit žalobci 402 500 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Výrokem II. zamítl žalobu o zaplacení částky 850 369 Kč s úrokem z prodlení 0,05 % denně z částky 1 252 869 Kč za dobu od 23. 2. 2018 do zaplacení a výrokem III. žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.
2. Předmětem žaloby jsou závazky plynoucí z rámcové smlouvy o spolupráci uzavřené mezi účastníky dne 12. 5. 2017. Žalovaný si u žalobce na základě citované rámcové smlouvy objednal čtyřmi objednávkami práci stavebních dělníků za dohodnutou cenu 200 Kč/hodina/osoba. Práce měly být vykonány v měsících červenec, srpen a září 2017 na 4 stavebních akcích žalovaného: 1) Líbuš č. p. 1, Praha 4, 2) opěrná zeď krematoria Strašnice, 3) ZŠ Líšnice a 4) ZŠ Meteorologická. Žalobce objednávkám vyhověl a na základě docházkových listů, evidujících odpracované hodiny jednotlivých dělníků vystavil žalovanému 4 faktury za 10 224 odpracovaných hodin na celkovou částku 2 025 660 Kč. Žalovaný do podání žaloby uhradil na tyto faktury 669 200 Kč. Co se týče zbývajících částky ve výši 1 356 460 Kč, žalobce své tvrzení o závazku žalovaného v této výši opíral zejména o písemné uznání dluhu ze dne 14. 9. 2017. V průběhu řízení zaplatil žalovaný ještě 200 000 Kč, žalobce 2 platby po 100 000 Kč započítal částečně na úroky z prodlení a částečně na jistinu, vzal žalobu co do této částky zpět a žádal, aby mu soud přiznal 1 252 869 Kč a smluvní úrok z této částky od 28. 2. 2018 do zaplacení.
3. Soud I. stupně vyšel z citované rámcové smlouvy, v jejímž čl. 3.1 byla sjednaná cena prací a služeb 200 Kč za hodinu a osobu a vyúčtování se mělo provádět měsíčně na základě vyplněného docházkového listu podepsaného pověřeným pracovníkem objednatele. Byla rovněž sjednána maximální délka pracovní doby jednoho pracovníka v rozsahu 10 hodin denně. Objednatel měl docházkové listy vyplňovat každý den za jednotlivé pracovníky. Soud vyšel

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Šmejkalová.

z faktur, které žalobce žalovanému vystavil, dále z docházkových listů, které předložil žalobce. V docházkových listech jsou uvedena jména pracovníků a počet hodin odpracovaných v jednotlivých kalendářních dnech, v kolonce podpis dozoru jsou různé vlastnoruční podpisy. Z uznání dluhu ze 14. 9. 2017 soud prvního stupně zjistil, že žalovaný uznal vůči žalobci závazek ve výši 1 350 060 Kč s odkazem na faktury číslo 0003 a číslo 0004 a na služby poskytnuté v době od 1. 9. 2017 do 14. 9. 2017. Uznání se netýká části předmětu říze ve výši 290 400 Kč za práce provedené později - ve druhé polovině září 2017, za ně žalobce fakturoval fakturou 0007 vystavenou 2. 10. 2017. Žalovaný namítl, že takový závazek neexistuje, neboť uznání bylo učiněno pod nátlakem. Vyjádřil ale ochotu určitou částku žalobci uhradit. Soud I. stupně žalovaného poučil, aby v tomto ohledu doplnil tvrzení a navrhl důkazy k nim. Žalovaný navrhl účastnické výslechy jednatelek žalobce a jednatele žalovaného a dále tvrdil, že v docházkových listech jsou nedostatky, nebyly jednoznačně odsouhlaseny a potvrzeny pověřenými osobami za žalovaného, vyplývá z nich duplicita: stejný pracovník má ve stejný den evidované odpracované hodiny na dvou různých stavbách, údaje v docházkových listech odporují smluvnímu ujednání o denním limitu hodin odpracovaných jedním zaměstnancem. Docházkové listy jako důkazy má žalovaný za nevěrohodné, žádnou věrohodnou evidenci odpracovaných hodin nepředložil. Celkový dluh podle žalovnaého není tak vysoký jak žalobce tvrdí.

4. Soud dospěl k závěru, že žalovanému se podařilo vyvrátit domněnku existence dluhu ve výši 1 350 060 Kč. K tomuto závěru dospěl také na základě svědeckých výpovědí Libora P., který pracoval jako stavebnětechnický dozor na stavbě ve Strašnicích a svědkyně Moniky V., která dozorovala stavbu v Libuši. Soud poté uzavřel, že dohodnutý způsob určení výše plnění žalovaného vůči žalobci, který se měl odvíjet od počtu pracovníků a počtu odpracovaných hodin, selhal, když žalovaný žádné kopie docházkových listů nemá. Přes výzvy soudu ani jeden z účastníků spolehlivě neprokázal počet odpracovaných hodin. Proto soud zvolil postup podle § 136 o. s. ř. a určil výši nároku dle své úvahy. Poukázal na skutečnost, že stavební dělníci nebyli zaměstnanci žalobce, ale jeho polského smluvního partnera WORK STATION POLAND. Dále soud posoudil objem předmětných stavebních zakázek a dohodnutou cenu díla a zpracoval tabulku, v níž uvedl v jednotlivých dnech počet pracovníků a počet odpracovaných hodin na jednotlivých stavbách. Na tuto tabulku na str. 9 – 20 rozsudku odvolací soud odkazuje. V tabulce jsou také hodiny uvedené jako odpracované v docházkových listech. Soud krátil odpracovanou dobu na obvyklou pracovní dobu 8,5 hodiny denně. Dospěl tímto způsobem k závěru, že cena všech odpracovaných hodin činí 1 271 700 Kč, z čehož žalovaný dosud zaplatil 869 200 Kč a zbývá mu tedy zaplatit 402 500 Kč. Na základě výše uvedeného výpočtu soud žalobě částečně vyhověl a ve zbývajícím rozsahu ji zamítl.
5. Co se týče uplatněného nároku na příslušenství pohledávky v podobě smluvního úroku z prodlení ve výši 0,05% denně, soud jej zamítl s odkazem na okolnosti případu a odůvodněním, že konečnou výši závazku určil teprve soud na základě své volné puvahy (odst. 44. odůvodnění napadeného rozsudku).
6. O nákladech řízení rozhodl soud tak, že právo na jejich náhradu nepřiznal žádnému z účastníků. S odkazem na ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., výslovně uvedl, že úspěch a neúspěch v řízení s ohledem na okolnosti případu je rovnocenný.
7. Proti rozsudku podali žalobce a žalovaný včasné odvolání.
8. Žalobce svým odvoláním brojil proti výrokům II. a III. Rozsudku, uplatnil odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. b) a e) o. s. ř. a – ač to výslovně neuvádí – též podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. V odvolání rekapituloval svá skutková tvrzení, trval na tom, že ve prospěch žalovaného bylo odpracováno 10 224 hodin za cenu 2 025 660 Kč. Mezi účastníky přitom nebylo sporné,

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Šmejkalová.

že žalobce žalovanému poskytl dělníky na uvedené stavební akce v období od července do září 2019, sporný byl jen počet dělníků a počet skutečně odpracovaných hodin. Žalobce namítl, že není zřejmé, z čeho soud dospěl k závěru, že žalovaný vyvrátil domněnku existence uznaného dluhu ve výši 1 350 060 Kč. Žalovaný podle žalobce uznal dluh dobrovolně co do důvodu a výše, podpis jednatele žalovaného na uznání je úředně ověřen, za tím účelem se jednatel žalovaného dobrovolně dostavil na pobočku České pošty, s.p. Vyzdvihl poté význam k důkazu provedeného emailu, který dne 3. 10. 2017 adresoval žalobci jednatel žalovaného v reakci na výzvu k úhradě dluhu: „*Uhradě faktur se nebráníme, ale musíme dodělat dílo, od kterého jste vy odešli a doufáme, že tento týden vám část fakturace uhradíme a ke konci týdne se sejdem u nás kanceláři.*“ Ani s odstupem několika týdnů tedy žalovaný nezpochybnil existenci závazku, který písemně uznal. Soud sám v rozsudku uvedl, že uznání dluhu žalovaným považuje za platné, neboť neuvěřil jeho verzi, že k podpisu došlo na nátlak jednatelky žalobce, poté co měla vyhrožovat policií a obviněním jednatele žalovaného ze znásilnění. Vyslechnuté svědky nemá žalobce za věrohodné, jde o zaměstnance žalovaného nebo osoby, které k němu mají blízko. Podle žalobce z docházkových listů plyne, že nebyly mechanicky podepisovány, ale skutečně probíhal proces odsouhlasování. Žalobce odkázal na čestná prohlášení šesti pracovníků o konkrétním počtu hodin odpracovaných na stavbách žalovaného v červenci až září 2017 a dále k důkazu předložil 3 evidenční listy získané od polského smluvního partnera obsahující konkrétní údaje o počtu odpracovaných hodin. Žalobce dále nesouhlasil s tím, že soud nepřiznal žalobci žádný úrok z prodlení, což odůvodnil okolnostmi případu a nejistotou ohledně výše závazku žalovaného. Vyjádřil se podrobně k jednotlivým zakázkám a k důkazům prokazujícím jeho skutková tvrzení. Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobě v plném rozsahu vyhověl.

9. Žalovaný se odvolal proti výrokům I. a III. rozsudku a uplatnil odvolací důvody upravené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Vytkl soudu prvního stupně, že se zabýval pouze částí z celého období trvání předmětné smlouvy. Závěr soudu o platnosti uznání dluhu, který žalovaný podepsal a přenesení důkazního břemene na žalovaného má za nesprávný. Soud se nevypořádal s tvrzením žalovaného o nátlaku, který jej vedl k podpisu uznání dluhu, šlo o vykonstruované trestní oznámení, kterým jednatelka žalobce jednatelem žalovaného veřejně vyhrožovala a o další výhrůžku, že okamžitě stáhne všechny pracovníky žalobce ze staveb, které žalovaný v rámci veřejných zakázek realizoval. Vadou rozsudku je i to, že ignoroval skutečnost, že veškeré práce měly být odsouhlaseny pověřenou osobou Ing. Zuzanou P.. Ta však žádný docházkový list nikdy neodsouhlasila ani nesouhlasila s vykazovanou výší odpracovaných hodin. Žalovaný dále odkázal na ustanovení § 6 a 8 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále také jen o. z.) a zásady, že každý má povinnost jednat v právním styku poctivě a že nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu a že zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany. Žalovaný shledává napadený rozsudek nepřezkoumatelným, když se výslovně vyhnul posouzení souladu jednání žalobce s veřejnoprávními předpisy. V řízení bylo prokázáno, že se nejednalo o zaměstnance žalobce a že žalobce není pracovní agenturou. Je evidentní, že pracovníci byli žalobcem zaměstnáváni takzvaně “načerno”, nebylo za ně odváděno sociální a zdravotní pojištění ani daň z příjmů. Žalobce se tak zřejmě dopustil trestného činu krácení daně, poplatku a jiné podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku a neoprávněného podnikání podle § 251 tr. zákoníku a podvodu podle § 209 tr. zákoníku, respektive obchodování s lidmi podle § 168 tr. zákoníku. Také rozhodnutí o nákladech řízení je nesprávné, neboť soud nezohlednil, že žalovaný byl výrazně úspěšnější než žalobce. Závěrem žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadené výroky rozsudku zrušil a žalobu zamítl, případně aby věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

10. Účastníci se k odvolání protistrany navzájem nevyjádřili.

11. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou a že splňuje náležitosti uvedené v ust. § 205 o. s. ř., přezkoumal napadený rozsudek a řízení, které jeho vydání předcházelo, a to způsobem vyplývajícím z § 212 o. s. ř. a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř., mimo jiné jej tedy přezkoumal i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 212a odst. 1 o. s. ř.), nařídil a provedl ve věci jednání a dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro konečné rozhodnutí ve věci.
12. Soud I. stupně se nezabýval povahou právních vztahů mezi žalobcem a žalovaným vzniklých na základě rámcové smlouvy o spolupráci uzavřené žalobcem jako dodavatelem a žalovaným jako objednatelem dne 12. 5. 2017 (dále také jen Smlouva 2). Tato smlouva byla zjevně uzavřena v návaznosti na smlouvu o poskytnutí pomocných prací, uzavřenou mezi žalobcem a WORK STATION POLAND sp. z o.o. se sídlem ul. Ozimska 4/7, 47 057 Opole, NIP 7543129687 (dále jen společnost WORK STATION POLAND) dne 2. 5. 2017 (dále také jen Smlouva 1). Předmět Smlouvy 2 je definován jako závazek žalobce „...poskytnout objednateli spolupráci při provádění pomocných prací prostřednictvím svých zaměstnanců na stavebních objektech v případech, kdy objednatel jako zhotovitel má uzavřenou smlouvu o dílo s třetí osobou ...“ (čl. 1.3. Smlouvy 2). Cena za tuto spolupráci byla sjednána sazbou 200 Kč za jednu hodinu odpracovanou jednou osobou. Byla sjednána maximální 10 hodinová pracovní doba zaměstnance dodavatele s tím, že objednatel je povinen dodržovat příslušná ustanovení zákoníku práce (čl. 4.2. Smlouvy 2). Dodavatel měl zajišťovat nad svými zaměstnanci dohled (čl. 4.4.) Smlouvy 2). Smlouva 2 rovněž obsahovala v čl. 4.5. ujednání o ubytování zaměstnanců a zajištění příznivých pracovních podmínek.
13. Z výsledků dokazování v řízení před soudem I. stupně následně vyplynulo, že sjednaná spolupráce se realizovala tak, že na stavbách žalovaného pracovali zahraniční osoby. Ze Smlouvy 1 soud I. stupně dovedl, že byla formulována rámcově a obecně bez konkrétních údajů. Dosavadní skutková zjištění soudu I. stupně tak nasvědčují tomu, že právní vztahy mezi žalobcem a žalovaným vzniklé na základě Smlouvy 2 představují jakési disimulované “agenturní zaměstnávání”, podle §§ 307a až 309 zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále jen zákoník práce, v zkratce zák. práce), čemuž by nasvědčoval obsah Smlouvy 2 a Smlouvy 1 a jejich vzájemná provázanost. Obě smlouvy jsou sice označeny jako Smlouva o poskytnutí pomocných prací v případě Smlouvy 1, resp. Rámcová smlouva o spolupráci v případě Smlouvy 2, nicméně předmětem Smlouvy 2 je ve skutečnosti, jak je uvedeno výše, závazek žalobce jako dodavatele zajistit pro žalovaného jako objednatele osoby pracující na stavebních objektech žalovaného v případě, že žalovaný vystupuje jako zhotovitel ve smlouvách o dílo uzavřenou s třetí osobou. Fakticky tak jde o provádění závislé práce a vyplácení odměny za ni. Takovýto postup je možný pouze na základě agenturního zaměstnávání podle §§ 307a až 309 zák. práce a zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2015, §§ 58 až 66. To zda šlo o agenturní zaměstnávání a zda pro tento postup byly splněny všechny zákonné podmínky, tedy zejména zda žalobce disponoval platným povolením podle § 307a odst. 1 zák. práce, však není zřejmé, když soud I. stupně se těmito otázkami dosud nezabýval.
14. Napadený rozsudek tak spočívá na neúplně, a tedy nesprávně zjištěném skutkovém stavu, v jehož důsledku i právní posouzení věci tak, jak jej soud I. stupně učinil, je nesprávné, resp. minimálně předčasné. Jsou tak naplněny odvolací důvody podle § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Odvolací soud proto napadený rozsudek zrušil dle ust. § 219a odst. 1 písm. b) a odst. 2 o. s. ř. a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení v souladu s ust. § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.
15. Soud I. stupně se v prvé řadě bude zabývat povahou právních vztahů mezi účastníky vzniklých ze Smlouvy 2, a to v návaznosti na Smlouvu 1. Zjistí-li, že jde skutečně o agenturní zaměstnávání, jak je shora vysvětleno, bude nezbytné spor projednat a rozhodnout jako pracovní spor

ve správném obsazení podle § 36a odst. 1 písm. a) o. s. ř., podle nějž *v řízení před okresním soudem jedná a rozhoduje senát: a) ve věcech pracovních.*

16. Soud I. stupně se v této souvislosti rovněž vypořádá se s námitkami vznesenými žalovaným v odvolání, totiž souladem jednání žalobce s kogentními právními normami. Pokud dospěje k závěru, že základ nároku žalobce vzniklý ze základě Smlouvy 2 je alespoň zčásti dán, a to se zřetelem na dovolenost takového právního jednání, bude se dále zabývat dalšími otázkami, zejména uznání závazku žalovaným a důsledkům částečného plnění závazku, výše žalobcova nároku a řádně zdůvodní své rozhodnutí o provedení či neprovedení navržených důkazů. V duchu zásad kontradiktorního řízení pak bude účastníka, kterého tíží břemeno tvrzení a důkazní břemeno vést v průběhu řízení prostřednictvím kvalifikovaných poučení podle ust. §118a o. s. ř. včetně poučení o následcích neunesení břemene tvrzení a břemene důkazního.
17. Odvolací soud dále poznamenává, že pro postup podle ust. § 136 o. s. ř., který soud I. stupně zvolil k prokázání výše nároku, nebyly splněny zákonné podmínky. Podle § 136 o. s. ř. *lze-li výši nároků zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo nelze-li ji zjistit vůbec, určí ji soud podle své úvahy.* Komentář k tomuto zákonnému ustanovení, publikovaný v ASPO praví: *Případem, kdy výši nároků nelze zjistit vůbec, není možno rozumět situaci, kdy procesní strana zatížená důkazním břemenem zavinila, že dokazování ohledně výše nároku nemohlo být provedeno;... Určení výše nároku soudem podle § 136 o. s. ř. není prostorem pro ničím nelimitované volné soudcovské uvážení. Úvaha soudce totiž musí usilovat o co největší přiblížení se skutečné výši nároku, byť na rozdíl od výše zjištěné dokazováním je stanovena pouze na úrovni pravděpodobnosti. Proto také musí být úvaha soudce logicky zdůvodněna, vysvětlena v odůvodnění rozsudku (včetně toho, proč nebylo možno výši nároku zjistit dokazováním nebo v čem spočívaly nepoměrné obtíže), a musí mít podklad v okolnostech konkrétní věci; základem úvahy je dle R 13/85 (nebo NS 25 Cdo 3768/2007) zjištění takových skutečností, které soudu umožní založit úvahu na určitém kvantitativním posouzení základních souvislostí.* Úvaze soudu I. stupně nelze vytknout nedostatek logického odůvodnění, podloženého kvantitativní posouzením, a rozhodně mu nelze vytknout ani snahu o spravedlivé vyřešení sporu. Podle názoru odvolacího soudu však byla volba mimořádného postupu dle ust. § 136 o. s. ř. předčasná za situace, kdy se soud I. stupně nevypořádal povahou vztahů mezi účastníky, jak je shora vysvětleno. Až tehdy, pokud by měl základ nároku za prokázáný, by bylo namístě zvážit, zda lze výši nároku zjistit přesně resp. zda by to bylo možné pouze s nepoměrnými obtížemi, které by postup podle § 136 o. s. ř. odůvodňovaly.
18. V novém rozhodnutí soud I. stupně znovu rozhodne též o nákladech řízení včetně řízení odvolacího (§ 224 odst. 3 o. s. ř.). Právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí je soud I. stupně podle § 226 odst. 1 o. s. ř. vázán.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 7. 10. 2020

Mgr. René Fischer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Šmejkalová.